

„DE DARDE KLOKKE”

Drie moandeleks tiedschrift veur Ommen

**Utgave van de Gemienſchop
van Oll Ommer**

Redaktie commissie:

Mevr. D. v. Elburg-Tusveld - Schammelte

J. Lucas - Jhr. van Nahuysstraat

M. Makkinga - Markt

H. Makkinga - Jhr. van Nahuysstraat

Redaktie en administratie

Dieks Makkinga Azn.

Jhr. van Nahuysstraat 2, Ommen

Van olds ow adres

**Van Eerten's
Boekhandel**

ONDERLINGE BRANDWAARBORG

MAATSCHAPPIJ „OMMEN”

te OMMEN.

Verzekerd uw goederen bij uw plaatselijke
Maatschappij, lage premie's.

Eigen Maatschappij in eigen hand, ook voor
stormschade- en varia verzekeringen.

**TAXI
1724
2200
(05291)**

Exclusieve bruidstoelverzorging
Ambulancedienst - Rouwvervoer
Chevron-Servicestation
Reparatie-afd. alle merken auto's
Autoshop - Autowasserette

STEEN

OMMEN, JULIANAstraat 22

OLDEMAN

Hofleverancier

**KEUZE UIT RIIM
2000 GOUDEN SIERADEN**

BRUGstraat 20 — OMMEN

Voor de betere merken **RIJWIELEN** en **BROM-
FIETSEN** is uw adres: Van der Meer. U weet:
wij werken met bekende merken. o.a. Gazelle,
Simplex, Empo en Batavus.

Bromfietsen: Kreidler Florett, Peugeot, Berlini,
Batavus en Sparta.

H. VAN DER MEER

Schurinkstraat 18-20 - Ommen - Tel. 1469

AUTOSCHADE „HUYSMANS”

**UITDEUKEN
SPUITEN
MOFFELEN**

Strangeweg 20, Ommen, Telef. 05291-1146

Goat, aj een fietse wilt kopen noar een GOED en betrouwbaar adres. Woar ze dan de joaren noa de koop ok veur oe kloar stoat met road en doad.

Waar kôj dan better terechte dan bij

P. Lub

Barmerstroate 1, ie weet wel tegenover
postkantoor, Telefoon 1470

Een begrip op het gebied van twee wielers.

„Het Hobby Centrum”

**v L
HOBBY CENTRUM
H**

heeft alles voor de
DOE HET ZELVER
Telefoon 1876

Uw adres voor
alle soorten vis
**URKER
VISHANDEL
J. POST**
Bouwstr., Ommen

WARME GEBAKKEN VIS

op dinsdag, donderdag en
vrijdag van 10.30 tot 1 uur
en van 4.30 tot 6 uur
Zaterdag alleen van
4.30 tot 6 uur

Voor al uw **levensmid-
delen** naar zelfbedienting

A. Seinen

Schurinkstraat 26
KROONWINKELIER

Gaarne bemiddelen wij bij uw

koop en verkoop

en verzorgen uw

taxaties

van onroerende goederen

Bij **GROOTENHUIS**

staan

**ROOKARTIKELEN
EN SNOEP**

als steeds paraat!

In de Brugstraat

WEENINK

Makelaar en Taxateur in O.G.

H. Mulertstraat 5 — Ommen
Tel. 05291-1121 Lid N.B.M.

Voor al uw fotowerk naar:

foto film TER HAAR

Vrijthof 8
Tel. 1860 - Ommen

Grammooloonplaten elk genre

Voor **ANTIIEK** groot of klein moet U bij

Stegeman **ZIJN**

Gasthuisstraat 17 - OMMEN Telef 1815

LEDERWAREN

- ✱ Tienerassen
- ✱ Damestassen
- ✱ Weekendtassen
- ✱ Koffers
- ✱ Portemonnales
- ✱ Rijbewijs-etuis, enz

SPECIAALZAAK

Hurink

BRUGSTRAAT 21 - OMMEN

SPEELGOED

- ✱ Diverse bouwsystemen
- ✱ Elektrische treinen
- ✱ Legpuzzels
- ✱ Diverse spellen
- ✱ Sjoelbakken
- ✱ Biljarts, enz.

VAN DE REDAKTIE

Al is 1974 al weer ruim een maand oud de redaktie van "de derde klokke" wenst U allen alsnog een gezegend 1974. Onze adverteerders brengen wij bij de uitgave van no. 1 van 1974 weer onze grote dank voor hun sportieve steun in de vorm van hun advertenties.

Lezers van "de derde klokke" beschouw ook de advertentie-kolommen als nieuws want U krijgt een goede indruk van de rijke schakering onzer plaatselijke middenstand.

Stort U abonnementsgeld f 3.-- en f 4.-- op onze giro nr. 30.43.554 t.n.v. adm. "de derde klokke" te Ommen, of op de Rabobank te Ommen.

OMMEN OF UMME

In een vorig nummer van ons tijdschrift hebben wij gepoogd een gangbare mening over de loop van de stadsmuren van Ommen te weerleggen en kwamen wij tot de conclusie dat de kleine stad Ommen, althans wat het ommuurde gedeelte betreft, nog kleiner is geweest dan wij ooit hebben gedacht.

Enigszins daarmee samenhangend zouden wij nu het één en ander te berde willen brengen over de oorsprong en de betekenis van de naam der stad.

Er zijn twee naamvormen bekend, n.l. Umme of Ummen en Ommen. De eerste is de oudste.

In een brief uit 1133, zo schrijven Steen en Veldsink in hun boek(pag.10) komt de naam voor van Engelbert de Umme.

Op een kaart van veel latere datum zagen wij onlangs onze stad ook nog als Umme aangeduid.

De naam Ommen staat in onze stadsbrief, waarvan wij echter niet het origineel bezitten, doch slechts een 17e eeuwse afschrift.

Geschiedkundigen zijn het er over eens - volgens Steen en Veldsink - dat dit werkelijk een afschrift is van de originele stadsbrief. Maar het staat ook vast dat het overschrijven niet erg zorgvuldig is gebeurd. Terwijl n.l. uit andere bronnen vaststaat dat Ommen in 1248 stadsrechten verkreeg, vermeld het afschrift het jaar 1208.

Daar is duidelijk een fout gemaakt door de 17e eeuwse overschrijver. Wij willen er daarom ook rekening mee houden dat de naam Umme of Ummen in de oorspronkelijke stadsbrief kan hebben gestaan en in het afschrift is vervormd, of ook bewust

is veranderd en aangepast bij de schrijfwijze van de groeiende taalkundige eenheid in de Nederlanden, waarvan b.v. de Statenbijbel gestalte gaf en die door diezelfde Statenbijbel ook zo sterk werd bevorderd.

Deze vervorming of verandering wordt wel erg waarschijnlijk als wij zien dat Bisschop Jan van Arkel in 1343 de Stadsrechten van Omnen bevestigde in een brief waarin niet van Omnen, doch van Ummen wordt gesproken (St. en V. pag.12) Vanwaar komt nu die naam?

Er zijn heel wat goocheltoeren uitgehaald om die naam te verklaren. Men heeft gepoogd die naam terug te brengen tot het Huis te Omnen dat Bisschop Otto ~~er~~ zou hebben gesticht. Het Huis zelf is altijd een mystificatie gebleven. Zowel te Vollenhove als te Hardenberg hebben de Utrechtse Bisschoppen tijdelijk woonstede's gehad, vanwaar zij Omnen begunstigten. Te Vollenhove gaf Otto III, in 1248 stadsrechten en vanuit Hardenberg werden ze bevestigd, door Jan van Arkel in 1343.

Als deze Bisschoppen een huis te Omnen hadden gehad, zouden zij er van tijd tot tijd hebben kunnen vertoeven, maar daar is geen spoor van te vinden.

Geen van onze privileges is ons - voor zover mij bekend - hier ter stede zelf gegeven.

Men poogt ook Omnen terug te brengen tot Omheim = is Om het Huis = Otto's Huis.

Die laatste afleiding is beslist onzin, als men weet dat Umme al in 1133 wordt genoemd en in 1343 nog wordt gebruikt, terwijl de eerste Utrechtse Bisschop van Utrecht die Otto heette regeerde van 1212-1215 (Zie de lijst van Utrechtse Bisschoppen bij R.R.Post "Kerkgeschiedenis der Middeleeuwen" deel I, pag. 416)

De naam is er, eer ooit een Otto op de Utrechtse Bisschopstoel had gezeten.

De afleiding van Otto's Heim kunnen we dus wel laten varen. Ook de algemene afleiding van Omheim = om het huis, zonder Otto's naam, is niet te aanvaarden.

De schrijfwijze - met U of O - is daarbij onbelangrijk.

Wij spreken nu nog in onze eigen spreektaal van "umme een huus" lopen.

De O is slechts een civilisatie vorm van onze eigen oorspronkelijke taal en gelukkig nu nog vreemd in ons dagelijks spreken gebleven.

Om de afleiding Omheim te verklaren heeft men veelvuldig beweerd dat het tweede deel van de naam Ummen of Omnen een

een vervorming zou zijn van "hem" of "heim", zodat het oorspronkelijke "Omhem" of "Omheim" zou zijn geweest. Men beroept zich daarbij op naamvormen als Besthmen en Giethmen. Maar daarmee wordt precies het tegenovergestelde bewezen, want in Besthmen en Giethmen is nooit sprake van enig huis van betekenis, dat "men" (of zelfs het "hem" dat wij nu nog gebruiken voor die beide buurtschappen) naar zou kunnen verwijzen.

In de naam en de situatie van Archem ligt een nieuw argument opgesloten voor onze afwijzing van Omhem = Omheim = Om het huis. In de naam Archem (oorspronkelijk Arachem) volgens Slicher van Bath) is in dat "hem" juist het oude "Heim" bewaard gebleven en men vindt dan ook in Archem al in de 10e eeuw de Hof die onder het klooster te Essen behoorde.

Daar kan een "hem" een "heim", een "huis" zijn geweest. Ook Ommen heeft een "Hof" gehad (niet met "de Höfte" te verwarren) Maar de "Hof" te Ommen lag buiten de stadsmuren - ongeveer waar nu het Bejaardencentrum staat - en ouderen vertelden nog van de funderingen die daar in de grond werden aangetroffen. Ommen lag dus niet "om" die Hof.

De Hof te Ommen werd zelfs zo sterk van de stad onderscheiden en eveneens van het Kerstspel dat de Hovelieden of Horigen van de Hof, het burgerrecht der stad niet eens konden verwerven. (de Hof kwam in 1788 in erfpacht bij de stad en in 1802 werd zij door de stad aangekocht. De koop geschiedde door Burgemeester Jan Kramer, toen tegelijk met Evert Jacobs zoon van Makkinga, dit ambt bekledende. Zie het "blauwe boekje" en Steen en Veldsink).

Wij wijzen dus voorlopig alle gangbare verklaringen van de naam Ommen af, maar concluderen wel dat de stad oorspronkelijk Umme of Ummen heeft geheten.

Wij zullen trachten door later nog eens wat over te schrijven, maar stellen ons ook nu open voor wat anderen anders dan wij er over mogen denken en eventueel willen mededelen

M. Makkinga Azn.

N.B. Dat het jaartal 1208, in het bovengenoemde afschrift voor onze stadsbrief persé onjuist moet zijn blijkt uit de verdere tekst van de brief, door deze tekst zegt dat de rechten werden gegeven "gelijk voorheen aan Deventer, Zwolle en Kampen". Deventer is stad sinds plm. 1200, Zwolle sinds 1230, Kampen sinds plm. 1232. De Kamper geschiedschrijver J.H. Kok (de uitgever) concludeert zelfs dat Kampen zijn stadsrechten eigenlijk alleen kon bewijzen uit dit afschrift van de stadsbrief van Ommen.

TWEE VRAGEN

Wij zouden de lezers van ons blad willen vragen of zij met ons mee willen denken-en om ons er bericht van te sturen-over twee vragen.

VRAAG 1

In onze gemeente, maar ook ver daar buiten, tot in Duitsland toe, spreken wij over mensen op een heel meerkwaardige manier.

Wij spreken of spraken van Niens'Ep, Praestink Derk, Woertink Gait, Woertink Hendrik Jan, Otmans Jaan (allemaal uit Arriën) Wij noemden wijlen Wethouder A.J.Immink= Immink'Albert Jean (in Lemele dus) In Vilsteren noemt men H.Meulman nog Borrink'Dorus. In Stegeren spraken we voorheen van Praestink Klaas.

Er zijn er meer zo, maar dit is genoeg.

Onze vraag is niet wat die oude huis-namen betekenen, maar wij vragen U

Waar komt dat vandaan dat wij eerst het huis of het geslacht noemen en dan pas de voornaam of eigennaam van de man (ook wel de vrouw) die in dat huis woont of tot dat geslacht behoort?

Ook in Ommen Stad hadden we dat voorheen. Het eerste echtpaar Woertink dat in het huis Gasthuisstraat 19 heeft gewoond, noemden wij Ridderink'Gait Hendik. en Woertink' Geessienen de Wed. Steen. - schuin er tegenover - noemden we Koenjern'Jenne.

VRAAG 2

Onderwijzend personeel van onze Ommer scholen zit met het probleem waarom zoveel kinderen "Hij" en "Zij" door elkaar gebruiken. Men spreekt veelvuldig van "Hij" als het over een vrouwlijk persoon gaat en omgekeerd van "Zij" als het een manlijk persoon betreft.

Althans volgens onderwijzers..

Onze vraag is:

Hoe is dit taal gebruik te verklaren?

Graag schriftelijke antwoorden aan ondergetekende

M.Makkinga A Zn.

Markt 32 a

Ommen.

IN DE KARKE

Zaggies fluster'n of stille zwieg'n,
Effen gezicht'n in de lange rieg'n,
Zo zit het volk en wacht maar of,
Zingt zien psalm, Gode Lof.

Doomnee prækt, met of zonder vuur,
de Gemiente rekkend op ongeveer een uur.
Zie oald met muute d'ogen lös,
Roerloos as een kippe op t'nüs.

Diakens goat het geld ophaal'n,
Ok heer gezichte sprek de tale.
Van een plicht den mut e doan,
Langzaam en plechteg in heur goan.

Van: ik zal met vreugd" ko'j weineg mark'n,
t'Is meer gedenk'n, dan bli'j goan kark'n.
Maakt de bli'je bosschop niet meer bli'j?
Leg dat an de bosschop of an ow en mi'j?

Het onderstaande ontleenden wij aan de kerkelijke registers van de Hervormde Gemeente te Ommen.

"Den 10 april 1805 (woensdag voor Pasen) heeft Mayer Goldschmidt een jarigbejaarde jood, geboren te Frankfort aan de Main, nadat hij als Rabbi bij eenen der alhier wonende Joden, ruim anderhalf jaar ingewoond hebbenden, daarna op deszelfs aangedwongen aanzoek, door den Predikant alhier, in de leer van het Christendom, genoegzaam onderwezen was, mede in de tegenwoordigheid der Ouderlingen Hendricus Dangremant en Willem Schutte belijdenis gedaan van den Christelijke Godsdienst; en als lidmaat aangenomen zijnde in ons Kerkgenootschap is hij vervolgens op dien zelfden dag in de Avond-Catechisatie na den gepaste voorafrede, door den H. Doop der Christelijke Kerk ingelijfd.

(Zijnde bij de plechtigheid voor gezangen ps. 149-1-2 na de voorafrede ps. 20,1-2 en ten slotzang het 2e en 3e vers van het berijmde Gebed des Heren) "

RIJMEN OP NAMEN

Op mijn verzoek, gedaan in een vorig nummer van "de derde Klokke, heb ik gelukkig één reactie gehad, welke hieronder volgt. Waar blijven de andere buurtschappen? en het Bouweinde?

GIETHMEN

De Bauwer hef zo'n mooi'n hof.
Praos Gait den plukt um d'appels of.
Karkdiek zien kippen
goat naor Pasman hen wippen.
Luuksien woont zo lege.
Brinkman in de Stege.
Fokkert woont in 't water.
Praos den hōlt zien snater.
Teun Jan Hendek den woont in 't veld.
Dat hef um Peters Jaan verteld.
Meisters Hendek lōp zo hard,
Dekkers Jaan den gooit um met 'n kloet'n veur 't gat.
Poortmans Ap den kik zo zwart.
Meisters Gait Jaan den zit twee peerd'n achter 't gat.
Timman is zo'n teerlap.
Ulders is z'n smeerlap.
Oudelaers Dieks den bromt in 'n board.
Schipperdien den zeg gien woord.

G. Steen.

DE LEGENDE VAN "DE HONGERIGE WOLF"

5. De overval in het Dalfserveld.

Op de Collendoorn trof Jonker Egbert van Ruinen een gespannen toestand aan tussen burchtvrouwe Agnes en haar zoon. Toen zij nl. merkte dat Rudolf steeds vaker naar Eerde reed, trachtte zij met geweld een huwelijk van hem met Ida te beletten. Zij hield de slotbrug omhoog, en eens aarzelde zij zelfs niet hem in een kerker op te sluiten. Egbert bleef er slechts een dag, want de genegenheid van Kunigonda kon hij niet verwerven. Toen hij vertelde van zijn voorgenomen tocht naar Zwolle kwam hij plotseling op de gedachte Rudolf te vragen hem te vergezellen.

KLEDING KOPEN

is advies vragen aan
vakbekwame
mensen

Bij **PAPING** staan de deskundigen op het gebied van

DAMES-, HEREN- EN KINDERKLEDING

voor u klaar!

PAPING

Kruisstraat

—

Hoek Vrijthof

In de wolken met OK aardolieprodukten

- ✖ superbenzine
- ✖ dieselgasolie
- ✖ huisbrandoliën
- ✖ stookolie
- ✖ motoroliën
- ✖ smeervetten
- ✖ butaan en propaan

HOTEL CAFÉ RESTAURANT „HET ZWARTE PAARD”

van ouds en nog steeds:

GEZELLIG

en

GOED

Uw gastheer Joh. Hegeman

Super Markt L. Wind

Voor Brood en Banket en Kruidenierswaren.

Maar ook voor **H O M M E S**

Vlees en Vleeswaren

Dr. A.C. v. Raaltestraat 6.

Hobby-shop ENGEL FRIKKEN

De Strangen - tel. 1826

voor o.a.: Div. soorten (aanbouw) keukens
Zelfbouwmeubelen, Gereedschappen en be-
hang, Hout (o.a. spaanplaat en hardboard)
En levering van ALLE bouwmaterialen.

ALLES ZEER GUNSTIG IN PRIJS !

BOUWBEDRIJF

fa. J. Timmerman & Zn.

★ NIEUWBOUW
★ ONDERHOUD

Tel. 1619
b.g.g. 1663

**Reeds meer dan 35 jaar een
prima adres**

SLAGERIJ

Fa. G. v. Lohuizen & Zn.

Kerkplein 8, van Raaltestr. 29, Tel. 1457 en 1620

Plitex

PLITEX - al meer dan 15 jaar verbonden met de Ommer
Gemeenschap

Nog altijd bekend omme zien betere en goedkopere kinderklere

Maar nou ook veur complete

WONINGINRICHTING

HET ADRES IS: Middenstraat 16 (dus midden in Ommer)

AUTOSCHADE

voor een snelle en billijke reparatie

AUTOSPUITINRICHTING EN RECLAME L. P. STROOBACH

Ommen, Haven Oost 18, Telefoon 1218 — Na 5 uur 05220 - 54165, Meppel

DUNNEWIND-GERRITS B.V.

Strangeweg 7 — OMMEN
Telefoon 052 91 - 21 50 b.g. 16 68 - 1993

**Voor vulzand, tuinaarde, metselzand
grint, mijnsteen enz.**

HOTEL CAFÉ RESTAURANT

STEGEMAN

**UW ADRES VOOR RECEPTIES, DINERS EN
VERGADERINGEN**

Tel. 1428

*Voor
schoenen*

Uw adres: **VOSJAN**

Bouwstraat

Slijterij J. A. Schottert

voor al uw
**GEDISTILLEERD
BIER, WIJN en FRIS-
DRANKEN**

Gratis bezorging

Bouwstraat 12 - Tel. 1145

In Margriet's leukerbek boetiek

koopt u die gezellige lekkere hapjes
bonbons, verse eigen gebakken noten en de
grootste sortering verse vleeswaren. En niet
te vergeten ons groot assortiment in binnen-
en buitenlandse kaassoorten.
Kom vrijblijvend even neuzen.

v. d. Boon

BRUGSTRAAT 19
TEL 1439

**Elke dag vers brood, koekjes en gebak
uit de WARME BAKKERIJ!!!**

Brood- en Banketbakkerij

G. Hengelaar

Stationsweg 23 — Telefoon 1484

Slagerij Krukkert

VOOR EEN LEKKER STUKJE VLEES

Brugstraat 26 - Ommen - Tel. 1359

Brood Gebak Koeken en Koekjes uit de beste grondstoffen bereid
dus prima kwaliteit vroeger en nu
nog steeds bij : DE ECHTE WARME BAKKER

Bakkerij Makkinga

Deze stemde toe en de burchtvrouwe had geen bezwaren. Zij vermoedde wel de reden, van Rudolfs komst op de Collendoorn en een verbintenis van haar dochter met de pronkerige, maar niet onbemiddelde Drentse Jonker, was haar niet onwelkom. Daarom moest deze dan ook beloven, na de terugkomst enige dagen op de Collendoorn te zullen doorbrengen!

In de loop van de dag werd vertrokken.

Halverwege de weg ging de zon onder, maar de maan stond aan een heldere hemel. Zij kwamen in een bosrijke en gevaarlijke streek. "Laten wij uitkijken" zei Jonker Egbert "want ik draag een kostbare schat bij mij!"

In het Dalfserveld werden zij door de troep van Eerde opgewacht, die daar al geruime tijd in hinderlaag lag.

Plotseling klonk de kreet: "Mannen, valt aan!"

Jonker Everhard zocht zelf de edellieden. Zij speer doorboorde het prachtige harnas van Egbert van Ruinen, die zielloos van zijn paard viel. Rudolf zag zijn vriend vallen, viel met onstuimige moed aan en wierp de Heer van Eerde met een geweldige speerstoot van zijn paard. Reeds hief hij zijn strijdbijl op voor een dodelijke slag, toen Everhard uitriep: "Rudolf, vermoordt gij Ida's vader?"

Maar de slag was reeds gevallen. De mannen van Eerde zagen hun Heer neerstorten en staakten de strijd.

Ook Rudolf was gewond. Zijn schildknaap nam hem in zijn armen en reed spoorslags naar de Collendoorn terug, waar hem hulp kon worden verschaft.

Daar was de toestand er niet beter op geworden. De burchtvrouwe barstte vaak in blinde woede uit en uit haar ogen straalde een begin van waanzin.

Zij verzorgde zelf haar gewonde zoon, die spoedig bijkwam, maar steeds de woorden hoorde: "Vermoordt gij Ida's vader". Pas nu drong het tot hem door wie zijn tegenstander was geweest! "Ga weg" riep hij tot zijn moeder, "ik wil niet geholpen worden door iemand die mij Ida niet gunt en bovendien tot een moordenaar van haar vader heeft gemaakt!"

"Wat" riep deze uit, "hebt gij de Heer van Eerde gedood?" En zij voegde er de onbegrijpelijke woorden aan toe: "Vadermoordenaar!". Daarmede waren de laatste krachten van haar lichaam en geest uitgeput en ieder zag dat de burchtvrouwe volslagen krankzinnig was geworden.

De Heer van Eerde was niet gesneuveld. Toen men hem van zijn wapenrusting ontdeed kwam hij spoedig weer bij. Onbeschrijfelijk was zijn woede toen hij vernam wie hem neergeveld had, 7.

een woede die hij koelde op zijn dochter.

"Zweer: riep hij uit, "dat gij uw hand niet aan Rudolf van de Collendoorn zult geven. Zo niet, dan zal ik u niet meer als mijn dochter erkennen!"

Het sterke karakter van Ida, dat zij in Bentheim had getoond toen Frederik van Wevelinckhove naar haar hand dong, openbaarde zich ook nu. "Gij vergeet" zeide zij " dat ik mijn leven te danken hem aan hem, die mij van de wolven redde. Ik kan geen afstand van hem doen".

" 't Is ook niet nodig" antwoordde haar vader " Door mijn hand zal Rudolf sterven en de Collendoorn een puinhoop worden!"

Reeds de volgende dag werd de burcht door de mannen van Eerde ingesloten.

G.Steen.

HERINNERING AN 'T VERLEDEN

Och, wat lieden er veul mensen
Armoe en verkommering,
As ze doelloos met hun wensen
Rondtreit in hun eigen kring;
As ze varder niet wilt kieken
Dan naor wat ze um zich ziet,
Zodat ze al meer gaot lieken
Op een slaaf van dizze tied.
Want men mut zich niet verbeelden,
Dat de tied met oons begunt;
't Is toch maor een grote weelde
A'j' nog iets t'rugkieken kunt.
Daor is in het var verleden
Toch ok wel veul moois gebeurd.
Wie dat indenkt wordt in 't heden
Elke dag weer op'ebeurd.
As herinneringsklokken luden
Is 't o'jj' zundagsrust geniet.
En dat kan dan mangs beduden,
Dat men 't leven aanders ziet.
En dan ku'j ook meer waarden
Wat de aolden 'ebt 'edaon.
En hun naogedacht'nis eren
Deur hun better te verstaon
In de tied, die is vergleden
Zint oons schatten weg'elegd.

" In 't verleden ligt het heden"
'Ef'n wieze dichter 'ezegd.

E.H.Timmerman.

UIT OMMENS VERLEDEN

DE OMMERSCHANS

Wie weleens vanuit Ommen in de richting van Balkbrug is gereden komt op een gegeven moment een naambord tegen waarop "Ommerschans" staat vermeld. Even verder komt men langs een breed water dat scheef van de weg afloopt.

Dit water is een restant van de oorspronkelijke Ommerschans, toen het nog als een werkelijke "schans" dienst deed.

Ook in het landschap kan men nog sporen van deze schansgracht ontdekken. Wat is nu precies een schans? Van Dale zegt:

"Een schans is een in het veld opgeworpen versterkingswerk, meest in de gedaante van een gebastioneerde vier-, vijf- of zeshoek.

Van de Ommerschans wordt het volgende verhaald.

Na de afstand van de regering van keizer Karel V op 12 oktober 1555 breekt er voor de Nederlanden een nare tijd aan, omdat zijn zoon Philips II, gedreven door haatgevoelens tegen het Lutheranisme, door de Spaanse troepen rooftochten in ons land liet houden. Om aan de rovende en moordende Spanjaarden het hoofd te kunnen bieden wordt door de Statenvergadering der Noordelijke Provincies besloten forten aan te leggen.

Een van deze forten is de Ommerschans.

Met de aanleg van deze Ommerschans door de gouverneur van Coevorden, een zekere Eisinga, wordt in 1599, in overleg met de Gedeputeerden van Drenthe, een aanvang gemaakt.

In 1621 is de aanleg van de Schans zover gevorderd dat een kleine veldschans met uitspringende hoeken is ontstaan.

Deze kleine veldschans is echter van geringe betekenis.

In 1628 wordt de schans versterkt met een nieuw gesloten veldwerk. Het midde-(garnizoenen in de schansen) blijkt evenwel erger dan de kwaal.

Inwoners van de omliggende plaatsen beklagen zich voortdurend over het gedrag van deze garnizoenen. De Ommerschans op 't Ommermoer(as) aan de weg van Avereest naar Ommen moet dienen voor de verdediging van de drie noordelijke provincies. In 1665 is de weg naar de Schans zeer slecht begaanbaar, terwijl het garnizoen slechts een gering aantal soldaten telt.

Het verblijf in de Ommerschans is voor een garnizoen dan ook allesbehalve aangenaam. Brandstof is niet aanwezig, terwijl Jan Soldaat onder de blote hemel de nacht moet doorbrengen. Noch de Staten van Drenthe noch die van Overijssel laten zich echter veel aan de Ommerschans gelegen liggen. De winter 1665/66 staan voor de deur en men heeft grote behoefte aan brandstof en stro.

Met het treffen van de nodige voorzieningen wordt echter zolang gewacht dat de drie, aan het Schoemaker verlaat bij Zuidwolde met turf geladen, pramen op 5 december 1665 nog niet in de Ommerschans zijn aangekomen, omdat de ingevallen vorst en het hoge water vervoer per praam volkomen onmogelijk heeft gemaakt.

Wel wordt per kar, stro naar de Schans gevoerd. Het is dus een ware ellende voor de soldaten die op de Ommerschans bivakkeren. Begin 1666 verkeert de Schans zelf ook in een bijzonder slechte toestand. Majoor Walter van Nickerq treft de daar in garnizoen liggende soldaten in een uitzonderlijk slechte toestand aan.

De drie compagnieën tellende bezetting bestaat dan uit ziekelijke en verzwakte soldaten, waarvan een dertigtal amper in staat blijkt om nog te lopen, de overigen liggen met korts en onder het ongedierte op de koude grond.

Ziekenbarakken zijn niet aanwezig. Het enige waarover een soldaat kan beschikken is een bos vuil stro.

Tevens heerst er voedselgebrek, terwijl er onvoldoende brandstoffen en kaarsen om licht te maken aanwezig zijn. De onderhoudstoestand van de Schans zelf, is bedroevend. De wallen zijn dusdanig verzwakt en vlak geworden dat een beladen wagen er zonder veel moeite door een paard tegen opgetrokken kan worden. Kanonnen zijn er niet en de aanwezige affuiten en batterijen zijn door de niet verholpen gebreken eveneens onbruikbaar.

Men schrikt zo van het uitgebrachte rapport van Majoor van Nickerq dat als tijdelijke maatregel door de Staten van Overijssel en Friesland wordt besloten om strooien hutten voor de zieke soldaten naar de Schans te brengen in afwachting van een betere huisvestiging.

De bezetting van de Schans wordt na enige tijd vervangen door 4 compagnieën, tevens wordt den de Schans voorzien van een kanon van een groot kaliber, terwijl eveneens een 6-tal kleinere stukken geschut naar de Schans worden gebracht "welke elk 8 à 12 ballen schieten".

Autobedrijf Karsten B.V.

Stationsweg 24 — Ommen
Tel. 05291 - 1471 - b.g.g. 1464

Voor Volkswagenverkoop en Service

Café Weertman

van ouds genoemd
nog steeds geroemd

Markt 18, Ommen, t/o postkantoor • Tel. 1364

WONDER LANTAARNS EN BATTERIJEN

IJZERHANDEL **TAKMAN**

v. Raaltestraat 26 — OMMEN

HEBT U TROUWPLANNEN . . . VOOR UW HUWELIJSREPORTAGE

foto Leo Smelt UW SPECIAALZAAK

OMMEN

Stationsweg 2, Telefoon 2605

HARDENBERG

Voorstraat 1, Telefoon 2311

VRIEZENVEEN

Westeinde 85, Telefoon 1244

FA. STEGEMAN

Electro Technisch Bureau
Radio - T.V. - Huish. App.
Ommen, Dr. A. C. van Raaltestraat 3
Telefoon 05291 - 1152

Voor uw autoschade

naar

CARROSSERIEBEDRIJF

J. I. BAKKER

Sogenbosstraat

Voor Uw Intieme familiefeestjes en recepties naar
het romantisch gelegen

Hotel de Zon

aan de Overijsselse Vecht

Sfeervolle eetzaal met uitzicht over de rivier.
Specialiteiten restaurant. Tel 05291-1141

Privé-adres:

Klaproosstr. 34
Tel. 05291 - 1294

OMMEN

oud en mooi

MODERNA

nieuw en modern

S
T
O
M
E
R
IJ

Chem. reinigen

MODERNA

SCHURINKSTRAAT 30 A
TEL. 1360 — OMMEN

Wij maken voor U: **STOFKNOPEN - STOFCEINTUURS ENZ.**

Verder volop: **KNOPEN**
RITSEN, GESPEN,
CEINTUURS, GARENS
KANT EN GARNEERBAND
SCHAREN

Kortom: voor alles wat met naaien te maken heeft, naar

NAAIMACHINEHANDEL

STEGGINK

Nijverdal, Rijssensestraat 33a, Tel. 3030
Ommen, Gasthuisstraat 27, Tel. 1313

An't horloge ken ie de drager

Kies ow horlogie daorömme met
zörge en loat oe roaden deur
de Vakman !

OEGEMA

Dr. A. C. v. Roaltestroate 2
Ommen - Tel. 1643

le wol'n gezellig winkel'n ?

Goat dan noar de magies

van ten Tooren

an de Markt

H. H. KERVER

SMEDERIJ - CONSTRUCTIE
HAARDEN - KACHELS
ERKEND GASFITTER

OMMEN, Middenstr. 17, Tel. 05291-1764

TAXI

BEL

2500

TAXIBEDRIJF LEERENTVELD - OMMEN

ASSURANTIE-KANTOOR

E. Brandwacht

- * Alle verzekeringen
 - * Financieringen
 - * Hypotheken
- Voor uw spaargelden:
spaarbank C.D.K.

Ommen - Sandbergstraat 3 - Telef 1785

SCHILDERSBEDRIJF

J. M. Siero

Baron v. Fridaghstraat 3

Tel. 1971

KEIZER

is altied al goedkoop
e'wes en dat is e.

Al meer dan viefstig jaar !

VOOR AL UW BLOEMWERK

Bloemenmagazijn

JOH. SCHUURMAN

Brugstraat 12 - Telef. 1388

RADIO en TELEVISIE
M. DUNNEWIND
Dr. A.C.v. Raaltestr. 12
TEL. 1658 - OMMEN

Radio

T.V.

Stereo rec.

Koelkasten

Wasautom.

In Meppel wordt bovendien een korps bestaande uit 1.500 soldaten gelegert. Men vertrouwt de toestand kennelijk toch niet al te best. Van de bezetting der Ommerschans gaat evenwel weinig uit. Wanneer 's winters bij strenge vorst de schansergranaten dichtvriezen worden niet de soldaten met bijlen en ijshaken aan het werk gezet maar moeten de burgers komen om de grachten open te houden.

Tot 1672 blijft het wat de gevechtshandelingen aangaat betrekkelijk rustig op de Ommerschans. Wel zijn er af en toe wat schermutselingen met de plaatselijke bevolking. Het jaar 1672 wordt wel het rampjaar genoemd. De Republiek krijgt in dit jaar van vier kanten tegelijk een oorlogsverklaring gepresenteerd, waarop men eigenlijk niet op is voorbereid.

In het Oosten vallen de Munsterse en Keulse troepen ons land binnen. In allerijl worden de aanwezige verdedigingswerken nog zoveel mogelijk versterkt. Ook bij de Ommerschans is het een en al bedrijvigheid. Kapitein Rudolf van Arkel is kommandant over de Ommerschans. Hij laat een grote hoeveelheid stro vanuit Drenthe naar deze Schans overbrengen. De Ommerschans wordt versterkt met + 2.000 palen van eiken-, berken-, elzen-, en weeshout. Deze palen van 7 voet lang en ter dikte van een zware balk worden geleverd door een 11-tal Drentse gemeenten, variërend van 100-250 palen per gemeente.

Voor het graafwerk en dergelijke werkzaamheden worden boeren uit de omtrek opgeroepen. Er viel evenwel weinig met hen te beginnen. Ze willen niet overwerken, terwijl ook een gedeelte gewoon niet komt opdagen. Daarom worden nog een 1.000 tal burgers vanuit Drenthe naar de Schans gezonden om het nodige werk op tijd klaar te kunnen krijgen. De toevoer-wegen worden geslecht en het water in de omliggende moerassen wordt gestuwd. Op 21 juni 1672 is het zover dat de Munsterse troepen, onder aanvoering van Bisschop Bernard van Galen, Deventer binnentrekken samen met de Keulse troepen en een afdeling Franschen. Vanuit Drenthe trekt een grote afdeling der Munsterse krijgsmacht naar Ommen. De Stad Ommen wordt bezet en de troepen worden bij de burgers gekwartierd.

Vele gewelddaden worden gepleegd. Na negen dagen komt het bevel om de Ommerschans aan te vallen en te bezetten.

(wordt vervolgd)

P.V.

OP DE FIETS EIGEN OMGEVING VERKENNEN

Op zaterdag 11 mei d.v. zal een fietstocht vanuit Ommen worden georganiseerd waaraan jong en oud mee kan doen. Dit wordt een ware streekverkenning van ongeveer 40 km. tussen Ommen en Hellevoort.

Juist de fiets is bij uitstek hét vervoermiddel om veel van de omgeving in U op te nemen. Bovendien zijn er in onze regio nog vele zaken die het kennen leren waard zijn. Zo zal deze tocht dan ook niet aan de historie van Ommen en zijn buurgemeenten voorbij gaan en ook de natuur die zo vaak door de streekdichter werd bezongen zal de volle aandacht hebben. Fietsen vanuit Ommen, Hellevoort met streekgenoten en een ieder die Sallands dreven boeit, kan uitgroeien tot een plezierig evenement dat grote voldoening zal geven.

De organisatie berust bij het "Regiocontact Veluwe-IJsselstreek". Er wordt gereden aan de hand van een routebeschrijving, met vermelding van een aantal wetenswaardigheden waarlangs men rijdt. Men kan individueel of in groepen starten, dus clubs kunnen ook mee doen.

In Lemele is een koffiестop gecreëerd en zal men de fiets achter kunnen laten om o.l.v. boswachter M.Brinkhuis van het Overijssels Landschap een prachtige ontdekkingstocht te voet te maken over de unieke zuidelijke helling van de Lemelerberg met rijk vogelleven, waarover ons aller dichteres Johanna van Buren eens zei: " Den Lemelderberg 't dut oew good aij door gaot, woer de wulpen jammert, de vinken slaot". Wanneer Helden wordt aangedaan, kōj netuurluk ok de oldheid-kamer van de "Stichting Oald-Helden" neet verbie gaon.

Over deze tocht zullen ter zijner tijd in "Nieuws van Ommen" en in het weekblad Regio, een wat grotere krant voor de IJsselstreek nadere gegevens verschijnen.

Houdt deze tocht in Uw gedachte. Mocht U alvast meer willen weten bel dan even Dhr. A.P. Aalderink, Apeldoorn, telefoon 05760 - 18095.

Andere tochten:

2e Paasdag, maandag 15 april a.s. IJsselbroektocht

Vanuit Wijhe, Olst, Heerde streekverkenning door het land van wateringen.

Zaterdag 13 juli Agnietentocht - Zwolle/Hasselt

Fietsgenoege met een stukje Overijsselse geschiedenis.

zaterdag 24 augustus Uddelermeertocht - Apeldoorn.

Prachtige tocht door kroondomein, Hoogsoeren en
Uddel. gedocumenteerd.

DEUR DRENTE

Zaand, bos'n en ok nog haide,
pure natuur t'Drentse laand.
Oalde boerderi'j'n in n'gruune weide,
Een oald karkie an oe rechter haand.

Ginds wied vöt nog een toornspits,
eeuwen oalde iek'n drömme toe.
Net een vinger van een wieze gids,
den antwoord gif op waar en noe.

t'Golvend laand in golden licht.
vrög van oons ien dankbare blik.
Het hef gien belang bi'j n' groot gedicht,
as de daanker maar noer boven kik.

D.M.

OMMEN

Laachend laand van heide, bos en barg'n
achter vechte en regge uut'e strekt.
Joa ie könt de hele wereld targ'n
Want ij bint het die oons altied trekt.

Woar wij wont of môt verkeer'n
Of 't veur kört is of veur langen tied,
Ienmoal zulle wij terugge keern
Omdat ow verget'n niet bestiet.

Aj'e dwaalt hebt langs ow gruune weid'n
Woarhet vee mooi vredege te graaz'n löp,
Aj bij oavend dezönne hebt zien scheid'n
ömdat de-aandere kaentw em röp.

Aj de lucht van 't starvend grös'e rök'n
En de geur van Ommer dan'n in moch haal'n
Dan bij nooit veurgoed van Om'n verirk'n
Omdaj hier toch weer rond wilt dwaal'n

Dach ie echt dat al die mooie ding'n
Die van ow jeugd maar ok disse tied,
Niet heer verlangens in ow blijft zing'n
ömdat oalde liefde nooit vergiet?

D.M.

VOOR

KONFEKTIE

TEXTIEL

WONINGINRICHTING

Makelaarskantoor

J. v. Ittersum

bemiddeling bij
aan- en verkoop van

★ **onroerende goederen**

en

★ **taxaties**

Bar. v. Fridaghstraat 20

Telefoon
2186

Denkt men aan
KLEUREN-TELEVISIE
en
STEREO-INSTALLATIE
dan denkt men aan

Westerman

Dagelijks demonstratie

Gasthuisstraat 3 - Ommen - Tel. 1406

Schildersbedrijf Fa. JOH. VAN ELBURG

Tel. 1828-Schurinkstraat 24-Ommen

voor Schilder- en behangwerk, in nieuwbouw en onderhoud. Verder in onze zaak een grote sortering **Behang - Saus - Glas - Verf** en alles voor de Doe-het-zelver.

Huishoudelijke artikelen

Bemboom

Bouwstraat 7 Ommen, tel. 1383

Fa. B. J. Bosscher

Gediplomeerd
drogist

Brugstraat

Telefoon 1414.

Voor al uw

* SCHOENEN en

* SPORTARTIKELN

W. van Kesteren

Kerkplein 6-7 — Ommen

't Giet ow goed blij al walj doet

OCO LUNCHROOM - IJSBEDRIJF

Brugstraat 16
Telefoon 1429

Inkoop

ANTIET

Verkoop

LAMPEN - DOOFPOTTEN - KANDELAARS
ENZ. ENZ.

H. H. KERVER SMEDERIJ

POLIJSTEN EN REPAREREN van Uw kopen voorwerpen.

Middenstraat 17, Tel. 05291-1764, OMMEN

SLIJTERIJ EN WIJNHANDEL

VAN DER BEEK

in het Wapen van Ommen
Sinds 1854 slijter

Eigen import sherry en notenlikeur

AUTOBEDRIJF

MAKKINGA

Voor Service en Verkoop

OPEL

B.K. L.P.G. inbouwstation

Schurinkstraat 36, Ommen, Telef. 05291-1305

Voor al Uw reizen

KERKSTRAAT 7 OMMEN TELEFOON 2294

RABO-BANK

Bouwstraat 20-21 — Brugstraat 11

**DE SPAARBANK
VAN OMMEN**

allerlei spaarvormen
verder alle bankzaken - effecten
vreemd geld - reisdeviezen
verzorging van vakantiereizen enz.
safeverhuur - nachtkluis

AUTOBEDRIJF

J. SCHOLTEN b.v.

Hammerweg 3-5, Ommen, Tel 1140

Algemeen onderhoud, Contrôle Koelsysteem,
Motor Tune-up, Remmen service, Wielen uitlijnen,
Wielen Balanceren, Koplampen contrôle, contrôle
en Verkoop Banden, Shell Service

**Onderhoud van Bumper tot Bumper
met Ultra moderne apparatuur**

PACTON B.V.

OMMEN

- ★ **AANHANGWAGENS**
- ★ **OPLEGGERS**
- ★ **CONTAINERS**

Voor al uw Bouwwerken:

Weelink's Bouwbedrijf B.V. Ommen

Kantooradres: Schurinkstraat 21 - Werkplaats: Strangeweg 24

Telefoon 05291-1885-1196

W O